

PESTPROTOCOL

2019 – 2020

Inhoudsopgave

INLEIDING	3
I. PESTEN	4
II. HET PESTPROTOCOL.....	5
2.1 Uitgangspunten	5
2.2 Algemene aanpak	5
2.3 Preventieve maatregelen	6
III. HET STAPPENPLAN NA EEN MELDING VAN PESTEN	7
3.1 De taak van alle medewerkers	7
3.2 De mentor	7
3.3 De leerjaarcoördinator of afdelingsleider	7
3.4 De rol van het zorgteam	7
3.5 Rol vertrouwenspersoon	8
3.6 Rol pestcoördinator	8
3.7 Sancties en schorsing	8
IV. DIGITAAL PESTEN OFWEL CYBERPESTEN	9
4.1 Wat is cyberpesten.....	9
4.2 Hoe wordt er gepest?	9
4.3 Het stappenplan bij melding van cyberpesten	9
BIJLAGEN	10
Bijlage 1 Informatie voor ouders.....	10
Bijlage 2 Tips voor leerlingen om veilig te internetten.....	12
Bijlage 3 Links voor bruikbare adressen bij cyberpesten	13
Bijlage 4 Leidraad voor gesprekken met leerlingen	14

INLEIDING

Het Vellesan College wil een sociaal veilig klimaat voor haar leerlingen. Als we veilig, respectvol en vriendelijk met elkaar omgaan, kan een kind zich ontwikkelen tot een volwaardig burger. Leerlingen die met plezier naar school gaan kunnen hun aandacht en energie steken in het behalen van betere leerresultaten.

Dit protocol tegen pesten heeft als doel om *alle leerlingen een omgeving te bieden waarin zij gezien worden en zich veilig kunnen voelen*. Wanneer leerlingen elkaar steunen en wederzijds respect tonen zal iedereen met plezier naar school kunnen gaan. Op scholen waar actief aandacht wordt gegeven aan het ontwikkelen van een gezond schoolklimaat worden leerlingen minder gepest en dat komt de leerprestaties ten goede. Het Vellesan College wil het aantal leerlingen dat pesten ervaart (actief of passief) zo veel mogelijk terugdringen.

In dit protocol staat de gedachtengoed van het Vellesan College omtrent pesten en een veilig leerklimaat centraal. Het pestprotocol is geschreven voor de leerlingen, ouders en medewerkers van de school. Het is onderdeel van het Schoolveiligheidsbeleid en als zodanig verbonden met andere onderdelen zoals het beleid t.a.v. schorsing en verwijdering van leerlingen en het beleid t.a.v. ongewenst gedrag (agressie, seksuele intimidatie en geweld). Het beschrijft wat we onder pesten verstaan, hoe pesten voorkomen kan worden en wat de aanpak is als er gepest wordt. Het hoofddoel van het protocol is het voorkomen en bestrijden van pesten door alle betrokkenen duidelijkheid te geven over ieders rol. Daarnaast heeft het een informatieve en verwijzende functie.

De acties die we ondernemen zijn niet statisch. Afhankelijk van alle andere ontwikkelingen binnen de school, zal ook het handelen rond pesten zich verder ontwikkelen. In dat geval zal dit protocol aangepast worden.

I. PESTEN

Wat is Pesten?

Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door één of meerdere personen op één persoon. Te denken valt aan: uitschelden, roddelen, fysiek geweld, spullen kapotmaken/afpakken, digitaal pesten, buitensluiten of negeren.

Plagen en pesten is niet hetzelfde. Pesten wordt nogal eens onterecht voor plagen aangezien. Bij plagen zijn beide partijen (vrijwel) aan elkaar gelijk en is de situatie één op één. De ene keer doet de een wat, de andere keer de ander. Het kan gebeuren dat het niet prettig gevonden wordt en er kan zelfs ruzie van komen, maar zelfs dan lukt het om het samen, eventueel met wat hulp, weer goed te maken.

Pesten is structureel anders. In tegenstelling tot bij plagen is er hier geen gelijkwaardigheid meer. De pesterijen gebeuren (vaak) niet één op één, maar met een hele groep tegen één (soms twee of drie, maar vaak een meerderheid). De gepeste kan zich niet verweren en is altijd de sigaar. Vaak durft of kan hij niet terugslaan of is hierin niet doeltreffend. Plagen houdt na verloop van tijd op, terwijl pesten vaak voortdurend doorgaat.

Zelfs kleine grapjes hoeven niet per se plagen te zijn. Als het grapje tot vervelens toe herhaald wordt en de ander zich niet kan verweren, dan is er ook al sprake van een (lichte) vorm van pesten.

Het aanhouden van pesten, gedurende meerdere jaren, kan psychische klachten veroorzaken. Deze klachten kunnen langdurig van aard zijn. Voorbeelden van deze klachten zijn: minderwaardigheidscomplex, faalangst, grote mate van onzekerheid op allerlei gebieden, aanpassingsproblemen en vereenzaming. Vaak is de pester van jonge leeftijd zich hier onvoldoende van bewust.

Bij Pesten zijn mogelijk 3 partijen betrokken, het slachtoffer, de dader en de toeschouwers/meelopers. Pesten is vaak een groepsproces, waar alle betrokkenen last van hebben. Pestgedrag is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit school.

II. HET PESTPROTOCOL

Het pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordiging van de school en de ouders waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken.

2.1 UITGANGSPUNTEN

Een dergelijk protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen; docenten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen.
2. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
3. Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
4. De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het stappenplan in het pestprotocol).
5. De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

2.2 ALGEMENE AANPAK

De algemene verantwoordelijkheid van de school

- De school zorgt dat alle medewerkers voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten.
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

- Het probleem wordt serieus genomen.
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurd is.
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen (eventueel zorgteam).

Het bieden van steun aan de pester

- Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester.
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Duidelijk maken hoe het gebrek aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in het gedrag.
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen (eventueel zorgteam).

Het betrekken van de middengroep bij het probleem

De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De mentor komt hier in de toekomst op terug.

Het bieden van steun aan de ouders

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.
- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.
- De school bespreekt mogelijkheden voor verwijzing naar deskundige hulpverleners.

De ouders van leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Maar een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school, het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Begeleiding of een training kan daar aan bijdragen.

2.3 PREVENTIEVE MAATREGELEN

Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Tevens bespreekt de mentor in zijn klas het pestprotocol. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.

Tijdens de introductieweek (brugklas) wordt uitgebreid aandacht besteed aan groepsvorming. Pesten is een proces waar de hele groep/klas een rol heeft. Dat vraagt om een aanpak waarbij positieve groepsvorming aandacht krijgt. De basis voor een veilig schoolklimaat waarin leerlingen met plezier naar school gaan en succesvol zijn ligt in de vorming van de klassen.

Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd. Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden bewaard in het leerlingvolgsysteem van zowel de pester als het slachtoffer.

III. HET STAPPENPLAN NA EEN MELDING VAN PESTEN

3.1 DE TAAK VAN ALLE MEDEWERKERS

Alle medewerkers hebben een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren. Ze informeren de mentor om hulp en overleg in gang te zetten.

3.2 DE MENTOR

1. De mentor praat eerst met de gepeste en met de pester apart.
2. Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen.
3. De mentor bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt.
4. De mentor praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met de het herstellen van de groeps sfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groeps lid heeft.
5. Indien het probleem zich herhaalt, meldt de mentor het gedrag aan de leerjaarcoördinator / afdelingsleider van de leerling(en). Hij bespreekt met de afdelingsleider het dossier met daarin de gebeurtenissen en de afspraken die zijn gemaakt.
6. Indien de mentor dit nodig of wenselijk acht informeert de mentor de ouders van de leerling die pest als ook de ouders van de leerling die gepest wordt. Zo nodig worden ouders uitgenodigd op school.
7. Alle informatie wordt vermeld in Magister.
8. Afhankelijk van de ernst van de situatie volgt een incidentenregistratie in Magister.

3.3 DE LEERJAARCOÖRDINATOR OF AFDELINGSLEIDER

1. De leerjaarcoördinator/afdelingsleider wordt door de mentor ingeschakeld als de situatie escaleert of als er behoefte is aan ondersteuning van de mentor.
2. Hij heeft zo nodig, samen met de mentor, een gesprek met de gepeste en de pester apart of organiseert direct een gesprek tussen beiden.
3. In het contact met de pester is het doel helderheid te geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten.
4. In het contact met de gepeste wordt gekeken of hij zodanig gedrag vertoont in de omgang met anderen dat hij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters.
5. Hij overlegt met het zorgteam over hulp (op vrijwillige basis), zowel aan de pester als de gepeste.
6. Indien dit nog niet door de mentor heeft plaatsgevonden, stelt de leerjaarcoördinator / afdelingsleider alle betrokken ouders op de hoogte, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject.
7. Hij koppelt alle informatie terug naar de mentor.
8. Alle informatie wordt vermeld in Magister.
9. Afhankelijk van de ernst van de situatie volgt een incidentenregistratie in Magister.

3.4 DE ROL VAN HET ZORGTEAM

- Zij ondersteunt waar nodig mentoren en afdelingsleiders tijdens de verschillende fasen in het proces.
- Zij biedt, volgens procedure, individuele begeleiding aan de pester en de gepeste.
- Zij kan inbreng hebben tijdens de mentorlessen.

3.5 ROL VERTROUWENSPERSOON

Zij ondersteunt leerlingen die niet elders hun problemen willen bespreken.
De vertrouwenspersoon van het Vellesan College is: mevrouw P. Dol-Sassen:

3.6 ROL PESTCOÖRDINATOR

Voor de taken van de anti-pest coördinator gelden op het Vellesan College de Algemene taken zoals aangegeven door het ministerie van OCW:

- Fungeert als aanspreekpunt voor ouders en leerlingen/belangenbehartiging in het kader van het antipestbeleid.
- Levert een actieve bijdrage aan een sociaal veilig schoolklimaat door het geven van voorlichting en het organiseren van preventieve activiteiten.
- Fungeert als gesprekspartner en beleidsadviseur op het gebied van sociale veiligheid.
- Coördineert het anti-pestbeleid van de school.
- Geeft voorlichting en organiseert van preventieve activiteiten.

Pestcoördinator voor het Vellesan College is: mevrouw C. Stokman

3.7 SANCTIES EN SCHORSING

Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen koppig blijft volharden in het ongewenste pestgedrag zijn er een aantal sancties: het uitsluiten van uitjes/werkweek, maar ook een schorsing of verwijdering van school behoort tot de opties. Zie ook regeling veiligheid en kwaliteit.

IV. DIGITAAL PESTEN OFWEL CYBERPESTEN

4.1. WAT IS CYBERPESTEN?

Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

4.2. HOE WORDT ER GEPEST?

- Pest-mail (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen)
- Stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van hate-mail of het dreigen met geweld via bijvoorbeeld de sociale media.
- Het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno, gewelddadig materiaal etc.
- Ongewenst contact met vreemden
- Webcam-seks: beelden kunnen worden opgeslagen en te zijner tijd leiden tot misbruik
- Hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pest-mail.

4.3. HET STAPPENPLAN BIJ MELDING VAN CYBERPESTEN

1. Bewaar de berichten.

Probeer de berichten waarin het pestgedrag voorkomt te bewaren. Vertel leerlingen hoe ze dat kunnen doen (afdrukken, selecteren en kopiëren).

2. Blokkeren van de afzender.

Leg de leerling zo nodig uit hoe hij/zij de pestmail kan blokkeren.

3. Probeer de dader op te sporen.

Soms is de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Neem contact op met de ICT-coördinator of de systeembeheerder. Het is mogelijk om van het IP adres van de e-mail af te leiden van welke computer het bericht is verzonden. Ook is er van alles mogelijk via de helpdesk.

4. Neem contact op met de ouders van de gepeste leerling.

Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen.

5. Verwijs de ouders zo nodig door.

6. Adviseer aangifte.

In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van stalking en dan kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kun je verwijzen naar Bureau Slachtofferhulp.

BIJLAGEN:

- Bijlage 1 – Informatie voor ouders.
- Bijlage 2 – Tips voor leerlingen om veilig te internetten.
- Bijlage 3 – Links voor bruikbare adressen bij (cyber) pesten.
- Bijlage 4 – Leidraad voor gespreken met leerlingen.

BIJLAGE 1 - INFORMATIE VOOR OUDERS

Informatie voor ouders van gepeste leerlingen.

Wat kunnen signalen zijn van pesten?

- Niet meer naar school willen.
- Niets meer over school vertellen.
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of niet meer bij anderen gevraagd worden.
- Slechtere resultaten op school dan vroeger.
- Vaak dingen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen.
- Vaak hoofdpijn of buikpijn hebben.
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen.
- Niet willen gaan slapen; vaker wakker worden of nachtmerries hebben; bedplassen.
- De verjaardag niet willen vieren.
- Niet buiten willen spelen.
- Niet alleen een boodschap durven doen
- Niet meer naar een club willen/durven gaan.
- Bepaalde kleren niet meer aan willen.
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn.
- Zelf blessures creëren om niet naar school te hoeven.

Wat ouders/verzorgers zelf kunnen doen:

- Neem uw kind serieus en zeg dat u met anderen vertrouwelijk gaat praten om het pesten te stoppen.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de mentor bespreken.
- Praat erover met uw kind of vraag uw kind op te schrijven wat het heeft meegemaakt. En garandeer uw kind, dat u zorgvuldig en vertrouwelijk hiermee zult omgaan.
- Leg uw kind uit hoe het komt dat kinderen pesten.
- Samen praten over pesten kan ook via een boek of een videoband over het onderwerp.
- Vertel dat als volwassenen nietsdoen, zij niet zien dat er gepest wordt of dat ze niet weten hoe het probleem moet worden opgelost.
- Waarschuw uw kind dat het mogelijk is dat het pesten niet meteen ophoudt als er beter op wordt gelet. De problemen van het kind dat pest zijn soms erg groot en moeilijk op te lossen op korte termijn.
- Houd het onderwerp bespreekbaar, informeer regelmatig hoe het gaat
- Als u er van uw kind met niemand over mag praten, steun dan uw kind, geef achtergrondinformatie en maak duidelijk dat de school het zorgvuldig zal aanpakken. Voordat u dit belooft, is het raadzaam te vragen wat de school doet.
- Beloon uw kind en help het zijn/haar zelfrespect terug te krijgen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een (team) sport.
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Doe dat niet met een negatieve insteek, maar geef adviezen om aan het pesten een einde te maken. Een negatieve manier van vragen is bijvoorbeeld: " Wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd?".
- Houd regelmatig en intensief contact met de mentor van uw kind.
- Als uw kind echt lijdt onder het pesten en dat ten koste gaat van het zelfvertrouwen, kan hulp van een deskundige nodig zijn. Dit kan individueel of mogelijk in een sociale vaardigheidstraining.
- Houd het niet stil, maar onderneem actie, door iemand in vertrouwen te nemen.

Informatie voor ouders van pestende leerlingen

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind kan in de verleiding komen te gaan pesten.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak en aanleiding van het pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat zijn/haar gedrag met anderen doet.
- Besteed aandacht aan uw kind, door te laten merken dat u veel waarde hecht aan wat voor hem/haar belangrijk is.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Bekijk samen met uw kind een video over pesten.
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Geef adviezen over andere manieren om met elkaar om te gaan.
- Houd regelmatig en intensief contact met de mentor van uw kind.
- Ook zijn er mogelijkheden om uw kind aan een sociale vaardigheidstraining te laten meedoen.

Informatie hierover is op te vragen bij de mentor, zorgcoördinator, bij Bureau Jeugdzorg.

BIJLAGE 2 - TIPS VOOR LEERLINGEN OM VEILIG TE INTERNETTEN

Wat kun je doen om digitaal pesten en misbruik te voorkomen?

- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op het internet tegenkomt.
- Gebruik een apart e-mailadres om jezelf te registreren op websites. Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft.
- Gebruik altijd een bijnaam als chat.
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet makkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site.
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw dan op je gevoel en vertel het aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
- Ga weg uit de chatroom als er iets vervelends gebeurt.
- Verwijder onbekende mensen van je social media-pagina's.
- Bel of mail niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten.
- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail.
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten kent.
- Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn. Foto's kunnen ook bewerkt worden.
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt.

Wat kun je tegen cyberpesten en misbruik doen?

- Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden.
- Reageer niet op pestmails of andere digitale pesterijen. Verwijder de e-mail zo mogelijk zonder hem te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten.
- Blokkeer de afzender. Als het gaat om sms'jes op de mobiele telefoon, dan heb je soms de mogelijkheid om nummers te blokkeren.
- Bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op. Van het IP adres van de e-mail kan soms worden afgeleid, van welke computer de e-mail verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mail aan kan nemen. Men heeft daar ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie de mail heeft verstuurd. Bel de helpdesk op.
- Ga naar je mentor of afdelingsleider toe op school. Deze zal je verder helpen om het pestgedrag te stoppen.
- Bij stalken kun je aangifte doen bij de politie. Het is strafbaar. Voor meer informatie over aangifte doen: www.pestenislaf.nl

BIJLAGE 3 - LINKS VOOR BRUIKBARE ADRESSEN BIJ (CYBER)PESTEN

- Algemene zoekpagina's (portals met veel links naar websites met informatie over pesten)
<http://pesten.startpagina.nl> <http://pesten.startkabel.nl>
- Pesten (algemeen) www.pestweb.nl Website van het APS met informatie, advies en tips over pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten.
- www.pesten.net Voor en door slachtoffers, richt zich op Nederland en Vlaanderen. Opgericht door Bob van der Meer.
- Cyberpesten / veilig internetgebruik / veilige school
- www.stopdigitaalpesten.nl Campagne van SIRE (Stichting Ideële Reclame)
- www.digibewust.nl een informatieve site van het Ministerie van Economische Zaken, die u als consument of zakelijke gebruiker informeert over het veilig gebruik van internet (was voorheen: www.surfopsafe.nl)
- www.ppsi.nl PPSI is een expertisecentrum van het APS op het gebied van het bestrijden en voorkomen van (homo)seksuele intimidatie en seksueel misbruik in het onderwijs.
- www.schoolveiligheid.nl Centrum School en Veiligheid van het APS verzamelt en verspreidt informatie en deskundigheid op het gebied van schoolveiligheid en adviseert schoolleiders, leraren/docenten, mentoren, leerlingbegeleiders, vertrouwens (contact)personen, onderwijsondersteunend personeel, et cetera
- www.veilig.kennisnet.nl handreikingen en links voor ouders, leraren, kinderen, scholieren, schoolmanagers en ICT-coördinatoren. Deze website is een onderdeel van de programmalijn "Veilig en eenvoudig" van het SURFnet/Kennisnet project.

VOOR MEDEWERKERS

BIJLAGE 4 - LEIDRAAD VOOR GESPREKKEN MET LEERLINGEN

Inleiding

Signalen kunnen komen van de gepeste leerling, klasgenoten, collega's en ouders. De eerste stap is het bespreekbaar maken van het gesignaleerde gedrag. Praat eerst met de gepeste en later met de pester(s) apart. Organiseer vervolgens een gesprek tussen beide partijen om tot goede afspraken te komen. Hoe eerder en informeler de interventie plaatsvindt, hoe minder er daarna nodig is. Mocht je het moeilijk vinden het gesprek te voeren, kun je bij het zorgteam terecht voor ondersteuning. Straffen en disciplinaire maatregelen is een taak van de SL.

4.1.GESPREK MET LEERLING DIE GEPEST WORDT

Breng in kaart wat er aan de hand is

- Klopt het dat je gepest wordt?
- Door wie word je gepest? Zijn er nog meer?
- Waar word je gepest? Zijn er nog meer plekken?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt? Heb jij dat verteld? Wat heb je verteld?
- Aan wie heb je het verteld? Een vriend(in), je ouders, je huisdier, ..
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Hoe voel je je?
- Wat zeg je tegen jezelf?
- Waar heb je behoefte aan? (compassie, lucht ... zie GROK-kaarten)

Bespreek samen met de leerling wat de leerling kan doen tegen het pesten.

- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt? Wat wil je bereiken? Hoe zou je willen dat het was?
- Hoe zou je weten dat het beter gaat?
- Zou je daar zelf een klein stapje in kunnen maken?
- Wat kun je zelf doen?
- Heb je genoeg bagage om deze tegenwind te trotseren? Of wil je ook nog wat leren?
- Wie kunnen jou daarbij helpen? Waarmee?
- Wat heb je nodig om te durven veranderen?
- Besteed ook aandacht aan wat de leerling al in huis heeft.
- Waar ben je goed in? Hoe zou dat je nog kunnen helpen?
- Hoe zorg je dat je hier ondanks alles toch maar zit?

Motiveer de gepeste om mee te doen aan een herstelgesprek.

De gepeste is zijn/ haar verbondenheid met de groep kwijtgeraakt. Door het herstelgesprek kan de band worden hersteld en ook versterkt.

4.2 GESPREK MET LEERLING DIE PEST

Confronteer de leerlingen met hun gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan.

- Praat probleemgericht en richt je op gedrag wat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent! Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.
- Praat relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie, bijvoorbeeld. Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt. Zeg nooit: Je bent heel gemeen. Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.
- Blijf specifiek je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijd woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
- Werk veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Krijg achterliggende zaken boven tafel:

Wat is de winst voor de pester: status, vrienden? Welke alternatieven zijn er om de quasi-winst om te zetten in echte winst?

- Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt?
- Wat levert het jou op?
- Wat reageer je af op die ander?

Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag.

- Wat ga je daaraan doen?
- Wat heb je te doen om op een goede manier om te gaan met de gevoelens van de gepeste medeleerling?

Geef duidelijk de stappen aan die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt.

Motiveer de pester om mee te doen aan een herstelgesprek.

De pester beschadigt iets, namelijk de relatie en/ of materialen en plaatst zich daarmee min of meer buiten de gemeenschap, zoals de school wil zijn. Motiveer de pester om de schade die het pesten heeft aangericht, te herstellen.

4.3 HERSTELGESPREK MET PESTERS EN GEPESTE LEERLING

Vragen aan de gepeste:

- Wat is er precies gebeurd?
- Wat dacht je toen het gebeurde? Hoe denk je er nu over?
- Wat is het ergste voor jou? Wat is nodig om dat te herstellen?

Vragen aan de pesters:

- Wat is er precies gebeurd?
- Wat dacht je toen het gebeurde? Hoe denk je er nu over?
- Wie hebben schade opgelopen door wat jij hebt gedaan?
- Wat moet er gebeuren om dat te herstellen?

Vragen aan allen:

- Hoe kan de omgang met elkaar verbeterd worden?
- Met wie moeten we nog meer praten om de sfeer te verbeteren?
- Met wie moeten we nog meer praten om te benadrukken welke verantwoordelijkheid iedereen heeft?

AFRONDING

Wanneer er sluitende afspraken over de toekomst zijn gemaakt, is de zaak afgerond.

Kom op korte termijn en regelmatig terug op de gemaakte afspraken met alle betrokkenen:

- Hoe loopt het? Gaat het goed?
- Welke afspraken hadden we ook al weer?
- Vraag de leerlingen ook wat ze nog meer kunnen doen om beter te leren samenwerken en laat ze dat omzetten in concrete acties.

